

دیواره کۆنکریتییهکان ته‌ناهی و ئاسایش به‌رکه‌مال ناکات

حوسین ئیسماعیل خان ده‌لو

husin966@yahoo.com

له‌م رۆژانه‌دا له‌یه‌کێک له‌که‌نال‌ه‌کانی راگه‌یاندنه‌کانی ئه‌م وڵاته‌وه‌ باس له‌وه‌ ده‌کرا که‌ ته‌نها له‌ شاری به‌غدا‌ی پایته‌خته‌ی ئێراقدا‌ ب‌ری (100) ملیون دۆلار بۆ دیواری جیاکه‌ره (الجدار العازل) له‌ میزانیه‌ و بودجه‌ی ئێراق سه‌رف کراوه‌ ، ئه‌مه‌ ته‌نها له‌ یه‌ک شاری ئێراقدا‌ ئه‌و‌ب‌په‌ زۆره‌ی پارهی‌ه‌ خه‌رج کراوه‌ ئه‌گه‌ر ته‌ماشای ب‌ری خه‌رجی هه‌موو شاره‌کانی ئێراق بکه‌ین بۆ ئاوه‌ها کارێک ئه‌وه‌ گومانی تێدا نییه‌ به‌و پارهی‌ه‌ ده‌وتوانیت وڵاتیکی که‌م ده‌رامه‌ت له‌ کیشوهری ئه‌فریقا له‌ هه‌ژاری و برسیه‌تی رزگار بکات ، ئه‌م پارهی‌ه‌ ته‌نها پارهی‌ به‌رپرسه‌کان نییه‌ که‌ به‌ میرات له‌ باوکیانه‌وه‌ بۆیان به‌جیمابیت به‌کامی دلی خۆیان چۆنی ته‌خشان و په‌خشان ده‌که‌ن بیکه‌ن به‌لکو پاره‌ و داها‌تی هه‌موو خه‌لکی ئێراقیه‌ بۆ ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ خه‌رج ده‌کری ئه‌گه‌ر خوای کرد بارو دۆخه‌که‌ هیوه‌ر و ئارام بووه‌وه‌ ئه‌وا ئه‌و به‌ردانه‌ چی لێده‌که‌ن و به‌کێی ده‌فرۆشن ؟ .

ئێستا ئه‌م وڵاته‌ له‌ هه‌موو کات زیاتر پێویستی به‌ ئاوه‌دان کردنه‌وه‌ و بنیاتنانه‌وه‌ و نوۆژن کردنه‌وه‌ هه‌یه‌ چونکه‌ له‌ سه‌رده‌می رژیمی له‌ ناوچوو ته‌واوی داها‌ت و خه‌رجیه‌کانی ئێراق بۆ مه‌سه‌له‌ی جه‌نگ ته‌رخان کرابوو کارخانه‌ و فابریقه‌کان ته‌نها که‌ره‌سته‌ی سه‌ربازی و جه‌نگیه‌کانیان به‌به‌ره‌م ده‌هینا ، دوا‌ی روخانی رژیمی دیکتاتۆری ئیتر خه‌لکی سه‌لیقه‌ و تاقتی ئه‌وه‌ی نه‌ماوه‌ جارێکی دیکه‌ ژێرخانه‌ ئابوریه‌کانی کۆمه‌لگا بخریته‌ خزمه‌تی جه‌نگ و که‌ره‌سته‌ سه‌ربازیه‌کانه‌وه‌ .

ته‌یمور له‌نگ له‌ یاداشته‌کانیدا باس له‌وه‌ ده‌کات له‌ هه‌ر به‌ره‌یه‌کی جه‌نگ و شه‌رێکدا ئاماده‌ بوایه‌ خۆی چه‌ند هه‌نگاوێک پێش له‌شکر و سه‌ربازه‌کانی ده‌که‌وت و خۆی یه‌که‌م گورزی ده‌وشاند ئه‌مه‌ خه‌سله‌تی که‌سی سه‌رکرده‌ و فه‌رمانده‌ی مه‌یدانی و سه‌رکه‌وتوووه‌ چونکه‌ ئه‌گه‌ر سه‌ربازه‌کان ئه‌و جورئه‌ت و بویری و جه‌ساره‌ته‌یان له‌ به‌رپرسه‌که‌یان بینی گومانی تێدا نییه‌ ئه‌وانیش به‌و گیان و رۆحیه‌ته‌ ئازایانه‌ و به‌وره‌ به‌رزیه‌وه‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ڵ رووداو پێشها‌ته‌کاندا ده‌که‌ن ، به‌لام ئه‌گه‌ که‌سی فه‌رمانده‌ و به‌رپرس ترسا و سلێ کردوووه‌ و خۆی شارده‌وه‌بێگومان ئه‌وا که‌س حازر نییه‌ خۆی به‌کوشه‌ت بدات و دوا‌ی که‌سی فه‌رمانده‌ به‌سه‌رکه‌وتنه‌که‌ی خۆی هه‌لکێشی و گه‌زاف لێدات ، رۆژانی شاخ و پێشمه‌رگایه‌تی بزافی رزگاری خوازی کورد هه‌والی و امان ده‌ببست که‌ فلان فه‌رمانده‌ و سه‌رکرده‌ نه‌ک خۆی له‌ پشت

بەردەكانەو ە حەشار نەداو ە بەلكو سەنگەرەكەى بەجى ەيشتوو ە ە ەر بەپىو ە ە بە
راو ەستاوى شەپى كروو ە و ئامبازى مەرگ بووتەو ە ئەمەش ورو ەزمى ەاوپىكانى بەرز
كروو ەتەو ە بۆيە بەو ورو بەرزىە شەپى تانك و زىپۆش و فرۆكەيان كروو ە سەرکەوتنىشيان
بە دەست ەيناو ە .

سوكرات پيالە ژەھرەكەى ئۆشى ووتى : (ئەگەر خۆم يەكەم كەس نەبم قوربانى بە خۆم بدەم
لە پىناو بىر و باو ەرەكەمدا ئەوا كەسى تر ئامادە نىيە ئەو قوربانىە بدات) سەرئەنجام بادە
ژەھرەكەى فر کرد، بەرپرس و لىپرسراوانى ئىراق ئەوانەى كە ئەركى پاراستنى سەر و مال و
گيانى خەلكى و ەيوەر كروو ەو ەى دۆخە نالەبار و ئالۆزەكەى ئىراق و سەقامگىر بوونى
ئاسايش و تەناهيان لە ئەستۆيە خۆيان لە ناو ئەو ديوارە جياكەرەوانە حەشارداو ە
قەلغانىكيان بە چىمەنتۆ و كۆنكرىت دروستكروو ە تاكو تەقینەو ەكان بريان پى نەكات و پاش
كوشتنى ئەو ژمارە زۆرەى خەلكى بىديفاع و سىقىل ئەوان بەسەلامەتى بىنە سەر خوينى رژاو
و تەرمى پارچە پارچە كراويان و فرمىسكى تىمساحيان بۆ برپىژن و بەقسە نەفرەت لە
ئەنجامدرانى كارە تىرۆرستىەكان بكەن .

ئەو ديوارانە نەك ترسنۆكى لىپرسراو ەكان دەخاتە روو بەلكو نەفسىك و ورو ەيەك بە
تىرۆرستان دەدات بۆ زال بوون .

لە كۆتايدا دەلیم ئەگەر ئىو ەى قائىد لە پشت بەردە كۆنكرىتيەكانەو ە خۆتان حەشار بدەن و
گيان و سەلامەتى خەلكتان لامەبەست نەبىت ، ئەگەر ئىو ەى بەرپرس خۆتان يەكەم ەنگاو
دەست پىنەكەن بۆ بەگژا چوونەو ەى تىروەر و وەرەى خۆتان نەكەنە قەلغان لە جياتى ئەو
ديوارانە ئەوا زەحمەت خەلكى لە خۆارى ئىو ەو ە ئەو قوربانىە پىشكەش بكات و تىروەر بنبر
بكات ، ئەگەر بەو ديوارانە بارو دۆخەكە باش بكەن حالى ئىراق لە ئىستا شپتر دەبىت و
دەسەلاتەكەتان لەق و لاواز تر دەبىت .